

„Tehetség, szorgalom, hivatás”

Tanulmánykötet

Kézirat lezárva: 2021. június 25.

"Tehetség, szorgalom, hivatás"

Kiadja:

a Magyar Rendészettudományi Társaság

Vám- és Pénzügyőri Tagozata

Szerkesztette:

Csaba Zágon és

Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes

Felelős kiadó:

Szabó Andrea

ISBN: 978-615-81879-0-9

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

Tartalomjegyzék

Szerzők	7
Lektorok	11
Lectori Salutem!	13

Tanulmányok

Christián László - Lippai Zsolt: Kakuktktozás vagy új rendészeti alappillér?	17
Gonda Éva: Az Europol hospitáció hasznosítása a pénzügyi nyomozók képzése terén	31
Kakócz Krisztián – Vedó Attila: A toloncolás szabály- és szervezetrendszere a második világháború előtt	43
Kovács Gábor: A vezetői kompetenciák fejlesztésének lehetőségei a Rendészettudományi Kar hallgatóinak körében	57
Magasvári Adrienn: Egy új jogviszony „születése” – az adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony vizsgálata	69
Molnár Katalin: Mi harminc? Tudománymetria helyett – Szerzőtársas játék.....	87
Nyeste Péter: A modern bűnügyi hírszerzés modelljeinek fejlődése	103
Pajor Andrea: Adóigazgatási tisztviselők képzése	115
Sallai János - Borszéki Judit: Egy megvalósítható utópia? Közös munkanyelv keresése a nemzetközi rendőri együttműködés kezdetén.....	129
Suba László: Nyelvhelyesség a közszférában: Létkérdés vagy úri huncutság?	143
Szabó Andrea - Hájer Tamara: A vámfelsőoktatás uniós elismerési eljárásának elemei.....	153
Szlify Gábor: Okos adózás, okos adóigazgatás – Minden ami okos, de mit is jelent pontosan?	181

Kutatási eredmények

Balla József - Kiss Lajos: A rendvédelmi szervező szakirányú továbbképzési szak indításának legfontosabb tapasztalatai.....	197
Borzán Anita - Szekeres Bernadett: A digitalizáció hatása a gazdasági szakismeretek és a számvitel oktatására.....	211
Duchon Jenő: Tanulási stílus és játékos típus összevetése felnőtteknél, az oktatási folyamat játékosítása céljából	223
Erdős Ákos - Somogyi Ágnes: Koffeinhasználat és koffeinhasználati zavar vizsgálata rendészeti hallgatók körében	237
Halasi Nóra: Feltáró kutatás a hivatástudat és motiváció jelentőségének vizsgálatára, a Hajdú-Bihar Megyei Adó- és Vámigazgatóság személyi állományának összefüggésében	251

Borzán Anita* - Szekeres Bernadett*: A digitalizáció hatása a gazdasági szakismeretek és a számvitel oktatására

Absztrakt

Tanulmányunkban két felsőoktatási intézményben vizsgáljuk az oktatás és a digitalizáció kapcsolatát. Mindkét egyetem esetében olyan szakokra esett a választásunk, ahol a gazdasági szakismeretek, a számvitel alapozó tantárgy. A Budapesti Gazdasági Egyetemen (BGE) a gazdaságinformatikus alapképzés, a Nemzeti Közszerológati Egyetemen (NKE) a gazdasági nyomozó, a vám- és pénzügyőri, valamint az adó- és pénzügyi nyomozó szakirányos hallgatóinak eredményeit, véleményét mértük fel. A digitális készségek javítása, a rendszerben való gondolkodás, a digitális alulképzettség felszámolása elképzelhetetlen az oktatás aktív szerepvállalása nélkül. A kompetencia fejlesztéséhez kulcsfontosságú a digitális technológiával támogatott tanulás az oktatás minden szintjén, amelyhez nélkülözhetetlen az innováció és a digitalizáció megjelenése pedagógiai, technológiai és szervezeti szinten is. Összességében az egyéni szintű kompetenciák mellett kiemelkedően fontos, hogy a gazdasági szakterületen dolgozók szintjén megjelenik-e a nyitottság a digitális transzformációra, és ha igen, akkor milyen gyors reakcióidővel, és milyen törekvések irányulnak a digitális trendek bevezetésére. Véleményünk szerint, ha időben reagálunk a változásokra, akkor a számvitel oktatása nem a digitalizáció elszenvedője, hanem nyertese lesz.

Kulcsszavak: *gazdálkodás, felsőoktatás, digitális készségek, számítógépes műveltség*

Abstract

In our study, we examine the relationship between education and digitization in two higher education institutions. In the case of both universities, we choose courses where economic skills and accounting are basic subjects. We measured the results and opinions of the students of the Bachelor's degree in Economic Informatics at the Budapest Business School and the students of the Economic Investigators, Customs and Finance, and Tax and Financial Investigators specializations at the University of Public Service. Improving digital skills, thinking in the system, eliminating digital under-education is inconceivable without the active involvement of education. Therefore, digitally supported learning at all levels of education is key to competence development. For this purpose, innovation and digitalization at pedagogical, technological and organizational levels are essential. Overall, in addition to individual-level competencies, it is crucial whether openness to digital transformation appears at the level of those working in the economic field. If so, how fast are the efforts and response time to introduce digital trends? In our view, if we respond to change on time, accounting education will not be a victim of digitization but a winner.

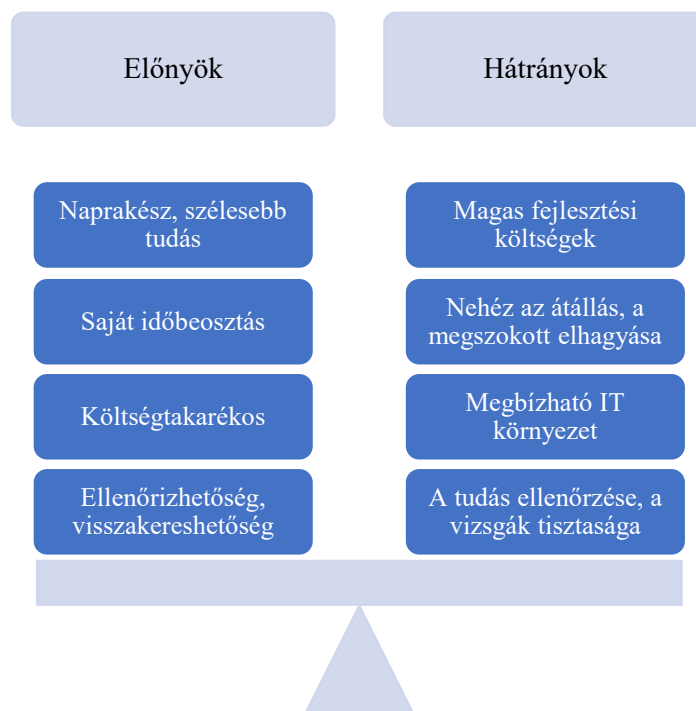
Keywords: *economy, higher education, digital skills, computer literacy*

* Borzán Anita Dr., egyetemi docens, Budapesti Gazdasági Egyetem Pénzügyi és Számviteli Kar Számviteli Tanszék, <https://orcid.org/0000-0002-4301-0175>, borzan.anita@uni-bge.hu

* Szekeres Bernadett Dr., egyetemi adjunktus, ELTE Gazdálkodástudományi Intézet, <https://orcid.org/0000-0002-8137-1465>, szekeres.bernadett@gti.elte.hu

Bevezetés

A digitális oktatással járó új körülmények a hallgatók és az oktatók számára is nagy kihívást jelentettek, számos nehézséggel kellett megküzdeni, de ezek az erőfeszítések jól láthatóan megtérülnek és döntően befolyásolják minden érintett jövőbeli tevékenységét. Az új helyzetbe kerülő diákok és pedagógusok innovatív képességeinek is köszönhető a közoktatás általános digitalizációjának felgyorsulása. Mint minden oktatási formának, az online oktatásnak is vannak előnyei, de hátrányai is (1. ábra), melyek közül kiemeltük a felsőoktatásban szerintünk legrelevánsabbakat.



1. ábra: A digitális oktatás előnyei és hátrányai
Forrás: saját szerkesztés

Mind a Budapesti Gazdasági Egyetem, mind a Nemzeti Közszerződési Egyetem véleményünk szerint sikeresen megoldotta a járványügyi helyzet miatt elrendelt távolléti oktatásra történő átállást. Ezt egyrészt az online oktatást és számonkérést előíró szabályok megalkotása, másrészt az információs technológiai eszközök fejlesztése biztosította. Kérdőíves vizsgálatunkban a két felsőoktatási intézményben a tanulmány szerzői által oktatott tantárgyak hallgatóinak véleményét mértük fel. Vizsgálataink megerősítették a feltételezésünket, hogy a hallgatók többsége elégedett a digitális oktatásra való átállással, nem éreztek különösebb nehézséget a tananyag elsajátításában és a számonkérésben. Az oktatók számára is próbatételt és többletterhelést jelentett a távoktatási forma, az online vizsgáztatás, a megszerzett tudás digitális mérése, a nem megengedett eszközök használatának ellenőrzése.

Digitális oktatásra történő átállás, a vizsgált tantárgyak bemutatása

Mindkét egyetem oktatói és hallgatói számára is teljesen új körülményeket teremtett a koronavírus miatti digitális oktatásra történő átállás. Az egyetemek vezetői folyamatosan tájékoztatták az oktatókat és a hallgatókat a változásokról, a kialakult helyzetnek megfelelően átalakult oktatási helyzetről, az elvárásokról.

Távolléti oktatás a BGE-n és az NKE-n

A felsőoktatási intézményeknél az első hullám miatti járványügyi vészhelyzet intézkedései között szerepeltek a kollégiumok (kivéve BGE PSZK és NKE RTK kollégiuma) a sportlétesítmények, vendéglátóipari egységek bezárása, valamint az ügyeleti munkarend bevezetése és ezzel egyidőben az otthoni munkavégzés kereteinek kialakítása. A 2019/2020. tanév II. félévében a vészhelyzeti intézkedések következtében elindult a távoktatási munkarend, így mindkét egyetemen biztosított volt a hallgatók számára a félév eredményes befejezése, a végzősök számára az oklevél megszerzése. Az oktató kollégák a Neptun, a Moodle, a Coospace és a Teams rendszerek alkalmazásával folytatták a jelenléti képzésben megkezdett munkát, egyéni és csoportos feladatok kijelölésével támogatták a hallgatók önálló tanulását. A távoktatási forma miatt a vizsgák teljesítését rendszerint otthoni munkával elkészített feladatok leadásával, illetve a digitális rendszerek támogatásával megoldható ismeretellenőrzési tesztekkel oldottuk meg.

A NKE-n a záróvizsgákat jelenléti írásbeli vizsgaként bonyolítottuk le, így a hallgató a kapott szakmai feladatot írásban (papíralapon, kézírással) válaszolta meg, melyet az oktatók négy órán belül értékelték és megállapították a záróvizsga végeredményét. A BGE-n online záróvizsgák szervezésére került sor, melyek a Teams felületén keresztül zajlottak. A hallgatók a záróvizsga bizottsággal egy-egy, a komplex záróvizsga témaköreit érintő átfogó kérdés mentén szakmai beszélgetést folytattak, valamint szakdolgozatukat védtek meg.

A 2020/2021. tanév I. félév oktatása a nappali képzésen jelenléti formában kezdődött meg, a járványügyi szabályok betartásával. A nappali munkarendben a szemináriumok tantermi keretek között zajlottak, de a NKE-n az oktatóknak lehetősége volt a távolléti oktatásban lévő hallgatók számára a Teams rendszeren keresztül online hozzáférést is biztosítani. A BGE-n a nappali tagozaton tanulmányokat folytató hallgatók nem minden tárgy esetében csatlakozhattak be a jelenléti szemináriumokba Teams-en vagy egyéb online platformon keresztül. A vírus második hullámának következménye, hogy ebben a félévben is 2020. november 16-tól a tanév végéig digitális oktatásra kellett átállni, az előadásokat és szemináriumokat MS Teams rendszeren keresztül megtartani. A NKE-n egyes levelező képzések esetén részleges online oktatás zajlott. A BGE-n levelező és esti tagozaton az oktatás – a szakvezetők mérlegelését követően, néhány személyes jelenletre épülő szakirányú továbbképzési szak kivételével – már szeptemberben online képzés szervezésével indult. Továbbra is speciális helyzetet jelentett, hogy az RTK hallgatói különleges szolgálati kötelezettséget is teljesítettek, így sok esetben az online órákon sem tudtak részt venni. A járványügyi helyzetre való tekintettel ez a vizsgaidőszak is távolléti vizsgáztatás keretében zajlott le.

A harmadik hullám következménye, hogy a 2020/2021. tanév II. féléve mondhatjuk már a szokásosnak megfelelően – a jogszabályi előírások betartásával – digitális keretek között kezdődött és mostani ismereteink szerint ez már nem is változik. Az oktatás az órarend szerinti időszámban MS Teams rendszeren keresztül folyik, de változatlanul megengedett a

webinárium (a BGE-n csak a nappali tagozat előadásainál, illetve a levelező és esti tagozaton) forma is. A május-júniusi vizsgaidőszak előreláthatóan a távolléti vizsgáztatás szabályai szerint alakul, de a záróvizsgák lebonyolításának rendje még kialakulóban van. Mivel a felsőoktatásban kötelező a digitális működés, így meg kell határozni a vizsgák módját és ki kell jelölni a vizsgaidőpontokat is.

Összességében megállapíthatjuk, hogy addig amíg az előző félévekben még volt személyes kontaktusunk a hallgatókkal, a mostani félévben kizárólag az online tér állt rendelkezésünkre minden kapcsolattartás (oktatás, vizsgáztatás, konzultáció) tekintetében. Ezen kihívások ismeretében kérdeztük meg a NKE-n a Gazdasági szakismeretek 2. és a Gazdaságvédelmi pénzügyi jog 3-4. tantárgyak, a BGE-n pedig a Számviteli alapismeretek és a Tevékenységek számvitele és a beszámoló tárgyak hallgatóinak véleményét a digitális oktatásról.

A kérdőíves felmérésbe bevont tantárgyak szakmai tartalma

A NKE RTK-n a bűnügy igazgatási alapszakon tanuló hallgatók közül a gazdaságvédelmi nyomozó és a pénzügyi nyomozó szakirány jelöltjei körében végeztük el a kérdőíves kutatást. Mindkét szakirány célja olyan bűnügyi szakemberek képzése, akik a rendőrség és a NAV szervezeteinél alkalmasak beosztott tiszti, vezetői feladatok ellátására. Tudásuk kiterjed egyrészt a nyomozásokkal összefüggő elméleti és gyakorlati kérdésekre, másrészt a bűncselekményszakfajták felderítése és bizonyítása érdekében teendő intézkedésekre. A szakirányon végzett hallgatók elsősorban a bűncselekmények felderítésének nyomozói munkáját végzik, ideértve a nyomozások szervezését, az adatgyűjtés, a felderítés és bizonyítás megtervezését és a mindehhez szükséges irányítási tevékenységeket.

- A gazdaságvédelmi nyomozó szakirányt választók az oklevél megszerzésével olyan rendvédelmi szakemberek lesznek, akik képesek az egyes gazdasági bűncselekmények felismerésére, azok minősítésére, felderítésére. Ezért is fontos, hogy a hallgatók széles körű közgazdasági, pénzügyi és számviteli, valamint jogi és kriminalisztikai ismeretekkel rendelkezzenek. A szakirány hallgatói a Gazdaságvédelmi pénzügyi jog 1-4. tantárgycsoport keretében a hazai gazdasági – pénzügyi rendszert ismerhetik meg. A tantárgyak szakmai tartalmának kialakításakor kiemelt szerepet kapott az adózásra, a számvitelre, a bankrendszerre vonatkozó rendelkezések ismertetése. A kérdőívet kitöltő – Gazdaságvédelmi pénzügyi jog 3. és 4. tantárgyakból vizsgázó – hallgatók ismerik a hazai adó- és támogatási rendszer, valamint a számviteli szabályozás legfontosabb elemeit, azok összefüggéseit. Mindkét tantárgy oktatásában hangsúlyt kap az adójog funkciója abból a célból, hogy a gazdaságvédelem területén tevékenységet folytató hallgatók korszerű ismeretekkel rendelkezzenek, és ezeket munkájuk során alkalmazzák.
- A pénzügyi nyomozó szakirány hallgatói a NAV hatásköréhez szervesen kapcsolódó jövedéki, adójogi, vámtarifa ismeretekre tesznek szert. Az itt tanulók számára kiemelten fontos, hogy kellő tárgyi tudással rendelkezzenek a bűnüldöző munka feladataihoz, és az állam vámpolitikai érdekeit sértő cselekmények megelőzéséhez, felderítéséhez. A Gazdasági szakismeret 1-3 tantárgycsoport keretében a hallgatók ismereteket szerezhetnek a NAV által felügyelt gazdasági társaságok megalakulásáról, működéséről és megszűnéséről, általános tájékoztatást kapnak a gazdálkodó szervezetek működéséről, melynek keretében megismerkednek a közbeszerzési és a versenyjogi szabályokkal, a csődeljárás, a felszámolási eljárás, valamint a végelszámolással kapcsolatos eljárások elméleti és gyakorlati hátterével. A kérdőívet kitöltő – Gazdasági szakismeret 2. tantárgyból vizsgázó – hallgatók ismerik a gazdálkodó szervezetek számviteli, nyilvántartási feladatait, a számviteli törvény beszámolási és könyvvezetési előírásait,

képesek a költségvetési csalás vizsgálatához szükséges számviteli összefüggések feltárására.

Mindkét szakirány hallgatóitól elvárt, hogy mélyrehatóan tanulmányozzák a speciális jogi, kriminalisztikai és bünyügyi szolgálati ismereteket és mindeközben tisztában legyenek a szakterülethez kapcsolódó pénzügyi, számviteli, gazdasági és jogi előírásokkal. A hallgatókkal szembeni elvárás, hogy rendelkezzenek kapcsolatteremtő, problémafelismerő és problémamegoldó képességgel, együttműködési és kommunikációs készséggel. Emellett elengedhetetlen a szakmai idegennyelvi tudás, a szolgálati feladatok ellátásához szükséges fizikai-kondicionális állapot és az önvédelmi ismeret is.

A Budapesti Gazdasági Egyetem Pénzügyi és Számviteli Karán a gazdaságinformatikus alapszakon a Számviteli alapismeretek, valamint a Tevékenységek számvitele és a beszámoló tárgyak óraszama a gyakorlatorientált jelleg hangsúlyozása mellett heti kétórás szemináriumokból áll. A számvitel módszertani jelentőségének értékeléséhez fontos a gazdaságinformatikus alapképzési szak képzési és kimeneti követelményrendszerében foglaltak ismerete.

- A gazdaságinformatikus alapképzési szak célja ugyanis olyan szakemberek képzése, akik napjaink információs társadalmának üzleti folyamatait ismerik, valamint képesek az azokból adódó problémák felismerésére és kezelésére. A képzés alapvető célkitűzése a hallgatók azon kompetenciáinak a fejlesztése, amelyek révén az értékteremtő folyamatokat segítő informatikai feladatok kezelésére képesek lesznek, illetve a korszerű információtechnológiai módszerek birtokában alkalmasak a gazdasági életben az üzleti intelligencia fejlesztésére. A gazdaságinformatikusok megismerik az infokommunikációs folyamatok és technológiák együttműködésének az egyes modellezési lehetőségeit, alkalmassá válnak a felmerülő problémák megfogalmazására, azok lehatárolására, majd a felszámolásukra irányuló alkalmazások kidolgozására.
- Az alapszakon tanuló hallgatók képzésük lezárása után alkalmasak lesznek az informatikai és a gazdaságtudományi ismeretek analízáló és szintetizáló vizsgálatára, egyes üzleti események IT támogatott lebonyolítására, precíz munkavégzésre, folyamatos továbbképzésre, újabb kompetenciák megszerzésére, valamint szakmai kommunikációs készségük birtokában saját szakterületükön dinamikus rendszerek kialakítására és menedzselésére. Az alapfokozaton végzett hallgatók az üzleti folyamatok ismeretében képesek azok elemzését és végrehajtását biztosító szoftver alkalmazások tervezésére és programozására. A munkaerő-piacra lépő végzett szakemberek már elsajátították a rendszerfejlesztés metodikájához kapcsolódó kompetenciákat, alkalmasak számítógépes üzleti modellek és adatbázisok létrehozására, fejlesztésére és szakmai együttműködésre a gazdasági kérdések IT-fejlesztései területén. A hallgatók szakmai ismereteik birtokában alkalmasak az informatikai szervezeti egységek menedzselésére, a kockázatkezelésre és a projektmenedzsmenttel összefüggő feladatok ellátására.
- A gazdaságinformatikusok a Számviteli alapismeretek tárggyal összefüggésben megismerik a számviteli információs rendszer jellemző vonásait. Képesek a számviteli alapfogalmakat, a beszámoló összeállításával kapcsolatos teendőket, a beszámolók egyes típusait, azok dokumentumait, valamint a könyvvézetés lehetséges formáit felismerni és alkalmazni. Elkülönítik az alapvető és az összetett gazdasági eseményeket, melyeket a kettős könyvvitel rendszerében képesek lekönyvelni. A Számviteli alapismeretek kurzus befejezését követően a hallgatók magabiztosan ismerik a közgazdasági alapfogalmakat és összefüggéseiket, értelmezni képesek a gazdasági élet kölcsönös kapcsolatrendszerét, kiemelt hangsúllyal a vállalkozásokra. Értik és használják az erőforrás felhasználás folyamatát tevékenységi körökre vetítve, azok alapvető fogalmain, a számviteli alapelveket, a számviteli információs rendszert, illetve annak ágai közül a pénzügyi

számvitelt és elemeit. A hallgatók tehát megszerezték a vállalati számviteli információs rendszerekkel kapcsolatos alapvető ismereteket.

- A Tevékenységek számvitele és a beszámoló tárggyal kapcsolatban elsajátított gyakorlati ismereteik alapján a hallgatók alkalmasak beszámoló összeállítására, ismerik a beszámoló részeinek tartalmát, felismerik azok összefüggéseit, értékelik az információs rendszerben elfoglalt helyét. A kurzus célja a hallgatók rendszerszemléletének támogató fejlesztése. A hallgatók alaposabban megismerik a vállalkozások külső és belső környezetének szereplőit, illetve azok kapcsolatrendszerét is. Képesek értékelni egy vállalkozás döntéstámogató folyamatait.

A digitális oktatás hatásai a vizsgált tantárgyak esetében, a kutatás eredményei

A BGE-n az online oktatás vizsgálata a két félév tekintetében két tantárgy hallgatóinak a felmérésével történt.

FÉLÉV	TANTÁRGY	OKTATOTTAK SZÁMA (FŐ)
2019/2020. II. félév	Tevékenységek számvitele és a beszámoló (nappali)	60
2020/2021. I. félév	Számviteli alapismeretek (nappali és levelező képzés)	55

1. táblázat: Az online oktatásra történő átállásban vizsgált félévek és tantárgyak, valamint az oktatott hallgatók száma

Forrás: saját szerkesztés, Neptun adatok felhasználásával

Mivel az intézmény oktatója összesen 115 hallgatót tanított (1. táblázat) a kérdőíves felmérés válaszadói közül, tanulmányunkban csak az utóbbi kurzusokat látogató válaszadók által visszaküldött kérdőívek kiértékelését végezzük el. Az értékelhető válaszok száma 52, a kitöltöttség szintje 45%-os. Az alacsony kitöltési arány azzal indokolható, hogy a felmérés lefolytatásához szükséges engedély már a vizsgaidőszak befejezéséhez közeli időpontban érkezett meg, a hallgatók többsége már teljesítette a tantárgyi követelményeket, megszerezte kreditpontját és nem érzett kellő motivációt a visszacsatoláshoz. A BGE-n folytatott kérdőíves felmérésében az érintett két félévben különböző hallgatói kör megkérdezésére került sor, tehát átfedés a válaszadók személyét illetően nem állapítható meg.

A NKE-n az online oktatásra történő átállást konkrétan azokban a félévekben vizsgáltuk, ahol ténylegesen jelenléti oktatással kezdődött a félév, de időközben át kell térni a távolléti oktatásra. Így a vizsgált két félév tekintetében három tantárgy hallgatóit tudtuk megkérdezni.

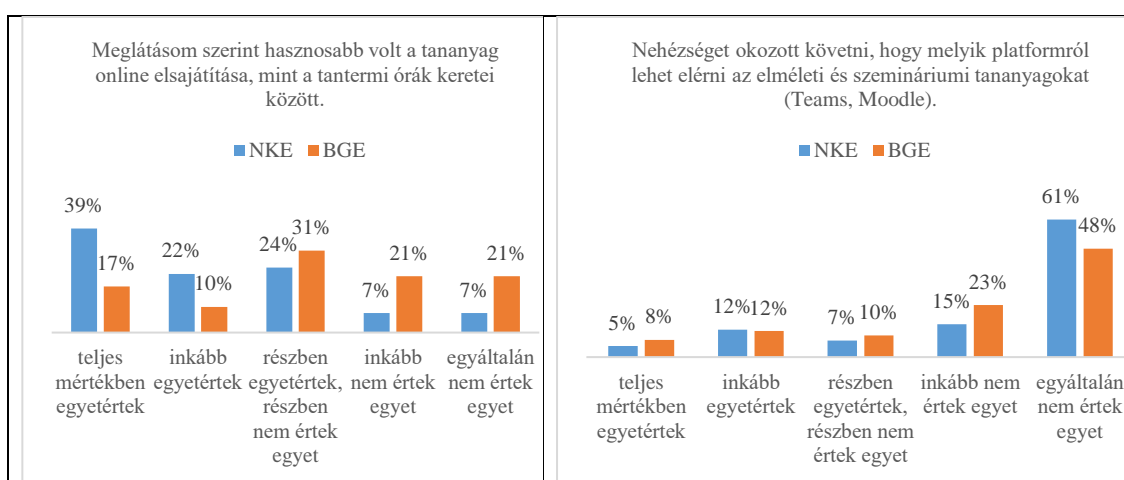
FÉLÉV	TANTÁRGY	OKTATOTTAK SZÁMA (FŐ)
2019/2020 II. félév	Gazdasági szakismeretek 2. (nappali és levelező képzés)	23
	Gazdaságvédelmi pénzügyi jog 4. (nappali és levelező képzés)	22
2020/2021. I. félév	Gazdasági szakismeretek 2. (nappali)	16
	Gazdaságvédelmi pénzügyi jog 3. (nappali és levelező képzés)	26

2. táblázat: Az online oktatásra történő átállásban vizsgált félévek és tantárgyak, valamint az oktatott hallgatók száma

Forrás: saját szerkesztés, a Neptun adatok felhasználásával

A kérdőívet 87 hallgatónak juttattuk el online formában (2. táblázat), a visszaérkezett válaszok száma, amely alapján a következtetéseket levontuk 41 volt. A 47%-os kitöltési arány egyrészt annak tudható be, hogy a 2019/2020. II. félévében oktatott hallgatók egy része már oklevelet kapott, másrészt a levelező hallgatókat a járványügyi intézkedések miatt, amúgy is feszített munkakörülmények mellett nehezebb volt elérni. A NKE-n folytatott kérdőíves felmérésben az érintett félévekben más hallgatói kör megkérdezésére került sor, tehát átfedés itt sem állapítható meg.

A kérdőívet kitöltők nemek szerinti megoszlását és tagozat szerinti bontását (2. ábra) szemléltető diagram alapján látható, hogy mindkét egyetemen a szak specialitásának megfelelően magasabb a kérdőívet kitöltő férfiak aránya, mint a nőké és a várakozásoknak megfelelően több nappali tagozatos hallgató vett részt a felmérésben, mint levelezős.



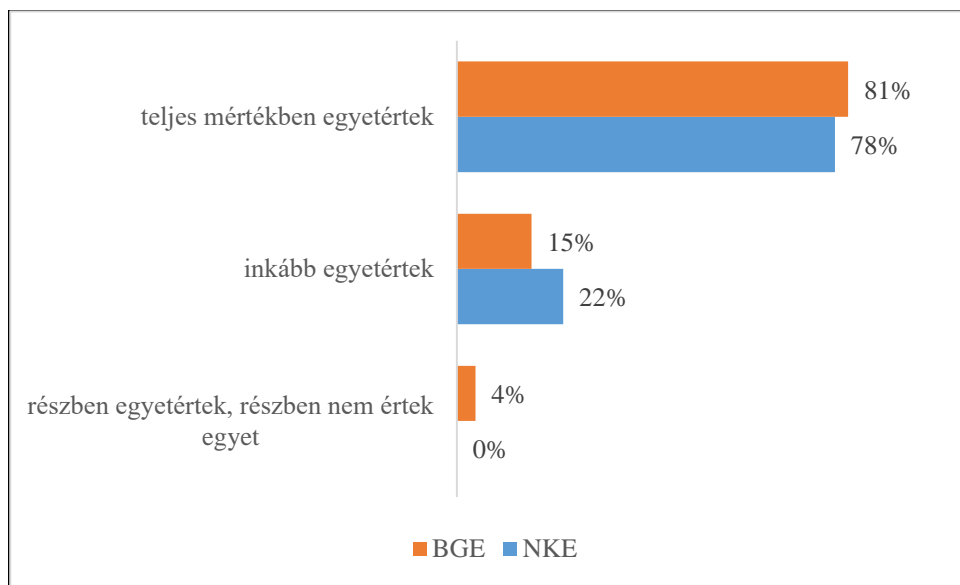
2. ábra: A kérdőívet kitöltők nemek szerinti megoszlása a két egyetemen

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív adatai alapján

A kérdőív 1-12. kérdéseinél több szempontból vizsgáltuk az online oktatás kérdéskörét. Minden kérdés esetén az alábbi válaszok közül jelölhettek meg egyet a hallgatók:

- 1 – egyéltalán nem értek egyet
- 2 – inkább nem értek egyet
- 3 – részben egyetértek, részben nem értek egyet
- 4 – inkább egyetértek
- 5 – teljes mértékben egyetértek

Első kérdésükben (3. ábra) arra kerestük a választ, hogy gondolják a hallgatók megfelelően tájékoztatta-e őket az egyetem a távoktatásra történő átállásról.



3. ábra: A kérdőívre adott válaszok megoszlása a távoktatásra történő átállásról való tájékoztatás színvonaláról

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív adatai alapján

A BGE-n válaszadók 96%-a, a NKE-n 100%-a jelölte azt a választ, hogy egyetért vagy teljes mértékben egyetért azzal, hogy az egyetem megfelelően tájékoztatta a digitális oktatásra történő átállásról, amely megegyezik a mi véleményünkkel is. Az oktatási forma megváltozását számos platformon kommunikálta mindkét egyetem, gondolunk itt a felsőoktatási intézmények honlapjaira, a kiküldött Neptun üzenetekre.

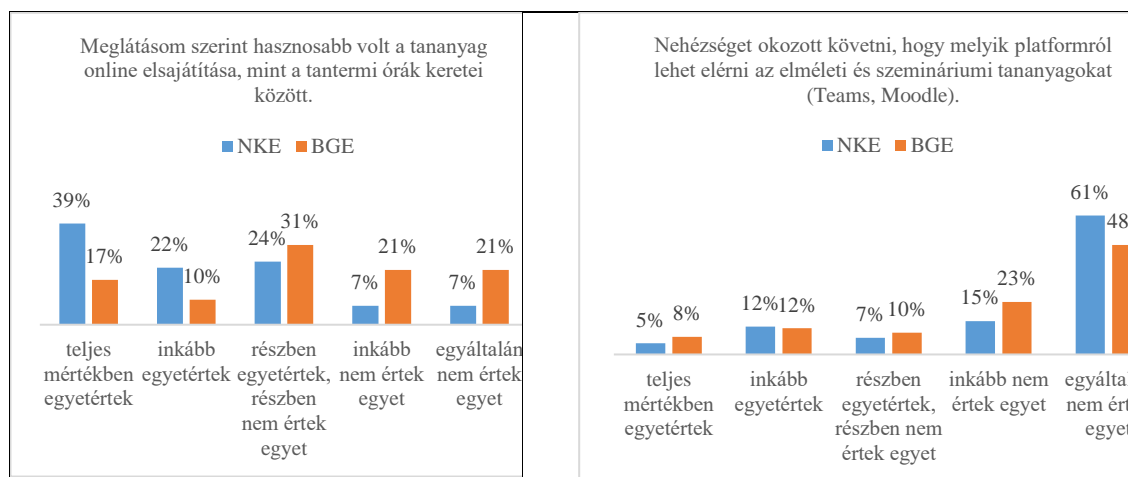
A második és a harmadik kérdés az oktató munkájára vonatkozott. A 3. táblázat adatai alapján megállapíthatjuk, hogy a felmérésben résztvevő hallgatók itt is hasonlóan magas arányban – BGE: 96% és 96%, NKE: 98% és 97% – jelölték meg azokat a válaszokat, hogy inkább vagy teljesen egyetértenek azzal, hogy az oktató elérhető, segítőkész volt, igyekezett minden területen támogatni a hallgatók online tanulását.

Kérdések	Egyetemek	Részben egyetértek, részben nem értek egyet	Inkább egyetértek	Teljes mértékben egyetértek
Ha kérdésem volt a tananyaggal kapcsolatban, akkor az oktatótól e-mailben kérhettem segítséget, útmutatást.	NKE	2%	20%	78%
	BGE	4%	11%	85%
Az oktató által meghirdetett Teams online órákon segítő választ kaptam kérdéseimre.	NKE	2%	7%	90%
	BGE	4%	17%	79%

3. táblázat: A kérdőívre adott válaszok megoszlása az oktató segítőkészségéről az online oktatás

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív adatai alapján

A következő két kérdéssel (4. ábra) az otthoni tanulás előnyeit és a tananyag elérhetőségének kérdéskörét mértük fel. A negyedik kérdés arra vonatkozott, hogyan ítélték meg a hallgatók az otthoni tanulást a jelenléti oktatáshoz képest. Míg az ötödik kérdéssel a tananyag elérhetőségére, az online platformok használatára kérdeztük rá.



4. ábra: A kérdőívre adott válaszok megoszlása a tananyag elsajátításáról és elérhetőségéről
Forrás: saját szerkesztés a kérdőív adatai alapján

A negyedik kérdésnél már látható, hogy eltérő véleményen vannak a hallgatók. A válaszolók 61%-a a NKE-n, míg csupán 27%-a BGE-n érezte úgy, hogy hasznosabbak voltak az online előadások és szemináriumok, mint a tantermi órák. A hallgatók harmada a BGE-n és negyede a NKE-n nem tudta eldönteni, hogy melyik oktatási forma a kedvezőbb. A BGE-n a kitöltők 42%-a, a NKE-n csak 14%-a nem értett egyet az állítással és hasznosabbnak tartotta a tananyag jelenléti formában történő elsajátítását. Az ötödik kérdés egyértelműen a generáció digitális képzettségét mutatja, hiszen mindkét egyetem hallgatónak többsége szerint nem okozott nehézséget számukra az online felületek kezelése.

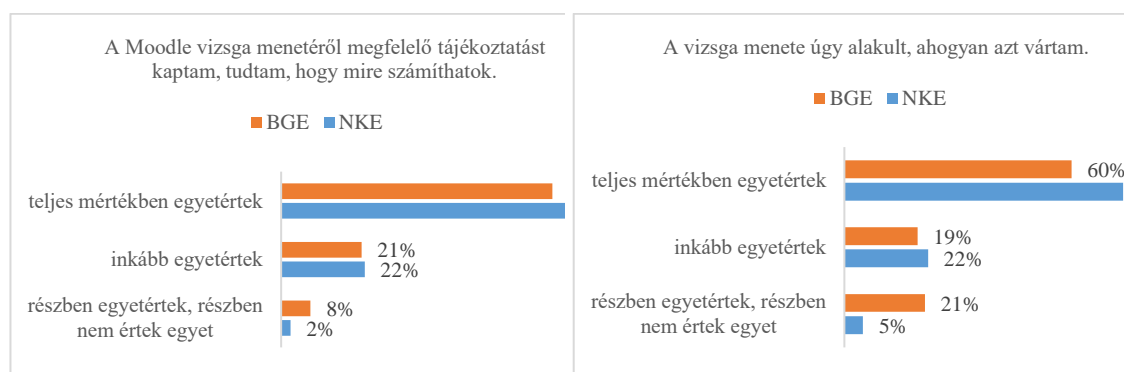
A következő három kérdéssel (4. táblázat) az otthoni tanulásra, a vizsgára történő felkészülésre, a saját idő beosztására kérdeztünk rá.

Kérdések és válaszok egyetemenként	A vizsgára történő felkészülés során jobb volt, hogy magamnak kellett beosztani a tananyagot, az nem egy adott tanórához volt kötve.		Meglátásom szerint az online tanulás alatt többet tudtam gyakorolni és készülni a vizsgára.		Az online oktatás során hiányzott a tantermi keretek közé szervezett, jelenléti oktatáson alapuló ütemterv.	
	NKE	BGE	NKE	BGE	NKE	BGE
egyáltalán nem értek egyet	1 fő	0 fő	4 fő	5 fő	14 fő	10 fő
inkább nem értek egyet	3 fő	10 fő	1 fő	11 fő	7 fő	10 fő
részen egyetértek, részben nem értek egyet	10 fő	16 fő	8 fő	15 fő	6 fő	8 fő
inkább egyetértek	8 fő	13 fő	6 fő	7 fő	4 fő	14 fő
teljes mértékben egyetértek	19 fő	13 fő	22 fő	14 fő	10 fő	10 fő

4. táblázat: A kérdőívre adott válaszok alakulása a táblázatban szereplő három állításról
Forrás: saját szerkesztés a kérdőív adatai alapján

Mindkét egyetem hallgatói legnagyobb arányban azon a véleményen voltak, hogy az önálló időbeosztás a vizsgára történő felkészülést is támogatta. A felmérés adatai azt támasztják alá, hogy a hallgatók igyekeznek előre meghatározni a naponta tanulásra fordítandó időt, így többet tudnak gyakorolni és készülni a vizsgákra. A saját időbeosztás az élet többi területét is átalakítja, hiszen az egyetemista eldöntheti, mikor kel fel, milyen tantárgyakat tart fontosnak, mennyi időt szán egyéb tevékenységekre, például számítógépes játékokra, testedzésre. Az előre meghatározott ütemterv hiányáról már eltérően alakultak a vélemények. A hallgatók fele szerint igen is fontos a szervezett jelenléti oktatás, a tantermi keretek, míg az egyetemisták másik fele inkább igényli a nagyobb szabadságot.

A kérdőív hatodik és hetedik kérdése a vizsga feltételekről szóló tájékoztatás minőségét mérte fel (5. ábra). Arra a két kérdésre kerestük a választ, hogy a hallgatók elégedettek voltak-e a vizsgák előkészítésével, elegendő és megfelelő információt kaptak-e annak menetéről. A számonkéréseket a Moodle felületen bonyolítottuk le, melyről a hallgatókat Teams rendszeren, Neptun üzenetben tájékoztattuk és megoldott minta vizsgadolgozatokat tettünk közzé.



5. ábra: A kérdőívre adott válaszok megoszlása a vizsga menetéről

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív adatai alapján

A számok tükrében megállapíthatjuk, hogy munkánknak volt értelme. A BGE-n 92%, a NKE-n 98% válaszolta azt, hogy inkább vagy teljes mértékben egyetért azzal az állítással, hogy megfelelően tájékoztattuk a vizsga menetéről. Ennél egy kicsit kevesebb BGE-n 79%, a NKE-n 95% gondolta úgy, hogy a vizsga menete úgy alakult, ahogy várta.

A tizenegyes és tizenkettes kérdéssel (5. táblázat) az online vizsgák lebonyolítását, a szervezést és az értékelést vizsgáltuk. Itt bár továbbra is ötfokú skálával mértük a válaszokat, a kiértékelésnél két csoportot képeztünk.

Állítások és összevont válaszok egyetemenként	Véleményem szerint jól lett megoldva a vizsgáztatás online platformon is.		Meglátásom szerint korrekt módon történt a vizsga szervezése és értékelése.	
	NKE	BGE	NKE	BGE
teljes mértékben és inkább egyetértek	88%	87%	98%	90%
részben, inkább vagy egyáltalán nem értek egyet	12%	13%	2%	10%
ÖSSZESEN	100%	100%	100%	100%

5. táblázat: A kérdőívre adott válaszok alakulása a táblázatban szereplő két állításról

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív adatai alapján

Az adatok alapján azt a következtetést vontuk le, hogy hallgatóink 87-88% szerint sikeresen oldottuk meg a digitális vizsgáztatással kapcsolatos kihívásokat és 90-98% válaszolta azt, hogy korrektek voltunk, mind a vizsgák megszervezésében, mind az értékelésben. Ezzel a felméréssel összességében arra is választ kaptunk, hogy elégedettek-e a hallgatók a vizsgán szerzett érdemjeggyel.

A kérdőívet szabadszavas kérdésekkel zártuk. Elsőként arra kértük a hallgatókat, hogy pár szóval foglalják össze, hogyan érintette őket az online oktatásra történő átállás, másodsorban arra, hogy osszák meg velünk, amennyiben van ötletük, hogyan lehetne még hatékonyabbá tenni az online oktatást. A (6. táblázatban) teljesség igénye nélkül bemutatjuk a legjellemzőbb válaszokat.

Kérdés	Válaszok
Kérem, pár szóval foglalja össze, hogyan érintette az online oktatásra történő átállás!	Nem okozott egyáltalán problémát, sokkal könnyebb volt a mindennapi munka mellett a vizsgák beosztása.
	Jól érintett, mert a felutazás jelentős költségekkel jár.
	Személy szerint nekem nem tett jót, sokkal lustábbá váltam ilyen téren.
	Jobban oda kell figyeljek, hogy nehogya valamit ne adjak be időben, mert sokszor egy-egy ilyen dolgon az aláírás is múlhat.
	Kicsit hiányzott a tanórai légkör, de jobb volt, mert így akkor néztem meg a videókat, amikor kedvem tartotta, és ha nem értettem valamit, megállítottam, újra néztem.
Amennyiben van ötlete, hogyan lehetne még hatékonyabbá tenni az online oktatást, kérem foglalja össze pár mondatban!	Könnyebb volt, hogy a saját tempómban dolgozhattam fel az anyagot és nem kellett a többi órára bejárással összehangolni.
	Sokat segítene, ha visszanezhetők lennének az órák. A számításhoz feladatoknál nagy segítség lett volna.
	Annnyit tudnék javasolni, hogy ha továbbra is a Moodle rendszert kell használni a vizsgáztatáshoz, akkor esetleg több vizsgaidőpont legyen meghirdetve, kevesebb létszámmal.
	Ideális lenne, ha csak egy platformon történene a tantárggyal kapcsolatos dolgok. A Coospace sokkal kezelhetőbb, átláthatóbb, mint a Moodle. Tudom, hogy ennek használata nem csak Önökön múlik, de a múlt félévben sokkal könnyebben tudtam tájékozódni, navigálni a tantárggyal kapcsolatos információkról.
	A covid első hulláma alatt nagyon kezdetleges volt. De jelenleg szerintem megfelelő az online tér is, bár nem olyan, mint a jelenléti oktatás.

6. táblázat: A kérdőívre adott szabadszavas válaszok.

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív adatai alapján

Összegzés

A Covid-19 járvány miatt bevezetett korlátozó intézkedések részeként hazánkban is távolléti oktatásra tértünk át az egyetemeken. Nem volt választási lehetőségünk meg kellett változtatni a mindennapi munkavégzésünket, oktatási módszereinket, a hallgatóknak a tanulási szokásaikat. Most talán mindannyian úgy gondoljuk, hogy kivételes féléveken vagyunk túl, amely alaposan igénybe vette az alkalmazkodóképességünket, de még nem tudjuk, mit hozhat a jövő. A digitális oktatáshoz szükséges technológia, információs és kommunikációs eszközök egyrészt már az egyetemek rendelkezésére álltak, másrészt gyors intézkedéseket követően bevezetésre kerültek. Véleményünk szerint nagyon rövid idő alatt

nagyon sokat tanultunk. A kérdőíves felmérés adatai is azt támasztják alá, hogy mind a hallgatók, mind oktatók nyitottak a változásra, ha rendelkezésre áll a megfelelő technikai háttér, akkor közösen meg tudnak birkózni a kihívásokkal.

Irodalomjegyzék

- [1.] BGE Neptun rendszer 2019/20. II. félév adatok
- [2.] BGE Neptun rendszer 2020/21. I. félév adatok
- [3.] NKE Neptun rendszer 2019/20. II. félév adatok
- [4.] NKE Neptun rendszer 2020/21. I. félév adatok

Lektor

Szendrei Ferenc, Dr., Ph.D. tanszékvezető egyetemi docens,
rendőr ezredes, rendőrségi főtanácsos
Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Bűnügyi, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszék
szendrei.ferenc@uni-nke.hu